PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO

Cofnodion cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 20 Mai, 2024.

Mae-r Agenda ar gael yma.

Mae recordiad y cyfarfod ar gael yma.

Yn Bresennol: Cynghorwyr P. Drake, E. Goodjohn, M.J. Hooper, J.M. Norman, J. Protheroe and N.J. Wood a G. Chapman, M. Evans a N. Ireland (Aelodau Lleyg).

Hefyd yn bresennol: Cynghorwyr I.R. Buckley, L. Burnett (Arweinydd Gweithredol ac Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau), G. John (Aelod Cabinet dros Hamdden, Chwaraeon a Lles) and Dr. I.J. Johnson

43 CYHOEDDIAD -

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngrwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol."

44 PENODI CADEIRYDD –

PENDERFYNWYD – Penodi G. Chapman (Aelod Lleyg) yn Gadeirydd am y flwyddyn ddinesig gyfredol

45 PENODI IS-GADEIRYDD –

PENDERFYNWYD – Penodi N. Ireland (Aelod Lleyg) yn Is-Gadeirydd ar gyfer y flwyddyn ddinesig gyfredol.

46 COFNODION –

PENDERFYNWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 22 Ebrill, 2024 fel cofnod cywir.

47 DATGANIADAU BUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

48 GWEITHREDU CYFUNO ORACLE (RHAN I) (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad Rhan I o gyfarfod y Pwyllgor Craffu Adnoddau a Pherfformiad Corfforaethol a gynhaliwyd ar 17 Ebrill 2024, fel y cynhwyswyd yn yr agenda.

Rhoddodd y Pennaeth Cyllid/Swyddog Adran 151 gyflwyniad PowerPoint, ac roedd y pwyntiau allweddol yn cynnwys y canlynol:

- Roedd achos busnes ar waith ar gyfer amnewid y system ym mis Awst 2020 a symud i Oracle Fusion ym mis Ionawr 2022 gyda'r broses weithredu i fod â chost Mynd yn Fyw o £1.5m.
- Yn ystod 2021, dioddefodd y prosiect oedi, gan gynnwys yr aflonyddwch a'r heriau i gapasiti a achoswyd gan Covid-19. Arweiniodd hynny at ailosod y prosiect, a oedd o ganlyniad wedi arwain at gost derfynol am y system newydd a oedd yn sylweddol fwy na'r disgwyl. Roedd heriau pellach ac wedi hynny cynyddodd y gost i £5.192m erbyn y dyddiad gweithredu terfynol ym mis Ebrill 2023.
- Yn ystod mis Ionawr 2022, cafodd y Tîm Rheoli Prosiectau ei ddisodli a'i gryfhau a chynyddwyd cwmpas hefyd.
- Aildrefnwyd i system Oracle fynd yn fyw yn ystod mis Tachwedd 2022 gyda rhai heriau mewn perthynas â mudo data a Chyflogres. O ganlyniad, daethpwyd ag ymgynghoriaeth allanol i mewn i gynorthwyo timau mewnol y Cyngor. Roedd y problemau wedi golygu bod estyniad hefyd i'r defnydd o system flaenorol y Cyngor.
- Roedd y Cabinet wedi cael gwybod am gynnydd y prosiect a'r dyddiadau diwygiedig ar gyfer Mynd yn Fyw a'r costau ychwanegol a ysgwyddwyd.
- Rhoddwyd ymrwymiad i gynnal ymarfer gwersi a ddysgwyd ar ôl i'r system newydd gael ei rhoi ar waith. Aeth y system yn fyw ym mis Ebrill 2023 ond cafodd yr ymarfer ei ohirio nes i anghydfod cytundebol gyda Gweithredwr y System gael ei ddatrys yn yr haf.
- Cynhaliwyd ymarfer gwersi a ddysgwyd cynhwysfawr iawn a arweiniwyd gan Reolwr Prosiect allanol y Cyngor a oedd wedi dod i mewn hanner ffordd drwy'r prosiect i ddechrau pan nodwyd yn gyntaf bod angen adnoddau ychwanegol i reoli'r gwaith gweithredu.
- Cynhaliwyd y gwaith gwersi a ddysgwyd gan ddefnyddio pecyn meddalwedd penodol y gallai'r Cyngor ei ddefnyddio mewn adolygiadau tebyg yn y dyfodol.
- Nodwyd 59 o wersi a oedd wedi'u trefnu ar draws pedair thema a oedd yn cyd-fynd yn fras â chylch bywyd gweithredu o'r fath:
  - Capasiti sefydliadol i redeg prosiectau effeithiol;
  - Methodolegau rheoli prosiectau a defnydd effeithiol o offer prosiect;
  - Seilwaith profi a galluogrwydd profi; a chynllunio tîm prosiect effeithiol.
- Roedd nifer o gamau gweithredu manwl a argymhellwyd a nodwyd y 38 a oedd â blaenoriaeth yng nghorff yr adroddiad.
- O ran gweithredu'r argymhellion, byddai profiadau'n cael eu rhannu gyda phrosiectau byw eraill. Cynhaliwyd sesiynau ar y cyd â Thîm Arweinyddiaeth Strategol y Cyngor a Phenaethiaid Gwasanaethau. Byddai cynllun gweithredu hefyd yn cael ei lunio.

Dywedodd y Cynghorydd Hooper ei fod yn falch bod Aelodau Lleyg annibynnol wedi'u penodi i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio gan y gallent fod â barn fwy diduedd ar y materion mae'n debyg. Dywedodd y Cynghorydd Hooper fod diffyg craffu llwyr wedi bod drwy gydol y broses ac roedd yn teimlo nad oedd Cynghorwyr wedi cael eu hysbysu'n llawn. Er enghraifft, nid oedd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi cael gwybod am lefel y gorwariant a oedd wedi codi o £1.5m i £5.2m. Dywedodd y Cynghorydd Hooper fod angen cyfrifoldeb ac atebolrwydd gan fod y gorwariant yn fater enfawr i drigolion. Roedd y gostyngiad yn adnoddau'r Cyngor yn rhywbeth a oedd wedi effeithio ar y prosiect ac roedd yn bwysig cydnabod, pe na bai gan y Cyngor ddigon o gapasiti, yna byddai'n methu a fyddai'n costio arian i drigolion. Felly, roedd yr adroddiad yn cynrychioli mater gwleidyddol ac felly roedd angen cyfrifoldeb gwleidyddol.

Teimlai Mr M. Evans (Aelod Lleyg) nad oedd yn glir pam na chafodd y prosiect ei ystyried yn risg uchel o ystyried ei gylch gwaith ariannol / trawsnewidiol a'r ffaith ei fod yn disodli system ariannol fawr y Cyngor. Gofynnodd Mr Evans a oedd unrhyw brosiectau eraill o natur debyg lle gallai'r risg fod wedi cael ei chamddosbarthu. Gofynnodd Mr Evans hefyd a oedd gan y Cyngor y rheolaethau cywir ar waith ac a oedd y Cyngor yn gyfforddus mai system Oracle oedd lle'r oedd angen iddi fod.

Mewn ymateb, dywedodd y Pennaeth Cyllid fod gwaith codi ymwybyddiaeth wedi cael ei gynnal drwy Dîm Arweinyddiaeth Strategol y Cyngor a thrwy'r Penaethiaid Gwasanaethau. Cafodd y ddogfen gwersi a ddysgwyd ddrafft ei hystyried gan Dîm Arweinyddiaeth Strategol y Cyngor ychydig fisoedd yn ôl, a olygai fod ymwybyddiaeth o ran risg uchel y prosiect. O ran rheolaeth a diogelwch, dywedodd y Pennaeth Cyllid fod gan y Cyngor gynnyrch da iawn a oedd bellach ar waith yn llawn ac y byddai cylch sicrwydd treigl trwy dîm Archwilio Mewnol y Cyngor. Roedd swyddogaethau allweddol system newydd Oracle wedi'u profi a byddai hynny'n broses barhaus. Roedd y Cyngor yn gwbl sicr o sut roedd y system yn gweithio ar hyn o bryd.

Gofynnodd Mr Evans wedyn a oedd yn iawn mai dim ond at y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yr oedd yr adroddiad wedi'i gyfeirio ar y cam hwn. Eglurodd y Pennaeth Cyllid fod yr adroddiad hefyd wedi cael ei adrodd yn flaenorol i'r Tîm Arweinyddiaeth Strategol, yna'r Cabinet a hefyd ymlaen i'r Pwyllgor Craffu perthnasol. Cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol hefyd fod y problemau a'r materion mewn perthynas ag Oracle yn cael eu trafod yn rheolaidd gan Dîm Arweinyddiaeth Strategol y Cyngor.

Rhoddwyd gwybod i Aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio hefyd y byddai cofnodion perthnasol mewn perthynas â Phrosiect Oracle Fusion yn cael eu rhannu â'r Aelodau y tu allan i'r cyfarfod ac y byddai'r Aelodau'n gallu gwneud sylwadau unigol ar y mater pan fyddai'r adroddiad yn cael ei gyfeirio at y Cabinet.

Dywedodd Mr G. Chapman (Cadeirydd ac Aelod Lleyg) ei bod yn amlwg nad oedd gan y Cyngor ar ddechrau'r prosiect yr arbenigedd angenrheidiol ar waith er mwyn gweithredu'r prosiect yn llwyddiannus. Roedd hefyd yn amlwg nad oedd cost y prosiect o £1.5m a ragwelwyd i ddechrau'n ddigonol, ac roedd hefyd yn bwysig

cydnabod bod cyllideb gychwynnol y prosiect hefyd yn brin o arian ar gyfer meysydd fel archifo a chyllid wrth gefn. Dywedodd y Cadeirydd nad oedd yn cytuno'n llwyr ag Argymhelliad 59 a dywedodd y dylai mewnbwn cyfreithiol fod yno o ddechrau unrhyw brosiect mor fawr. O ran dyddiadau, dywedodd y Cadeirydd fod mis Ebrill 2022 yn syth cyn yr etholiadau ym mis Mai a oedd, ar ben Covid, wedi golygu bod blaenoriaethau sylweddol eraill yn wynebu'r Cyngor. O ran hysbysu pobl, cyfeiriodd y Cadeirydd at adroddiadau'n cael eu cynhyrchu ynghylch defnydd y Prif Weithredwr o Bwerau Brys ac adroddiadau'n cael eu cyflwyno i'r Cabinet felly byddai cyfle wedi bod i Gynghorwyr alw'r mater i mewn i Graffu. Ychwanegodd y Cadeirydd hefyd fod papur gwersi a ddysgwyd yn hynod o bwysig a oedd yn amlygu rhai meysydd sylweddol i'w gwella wrth ddelio â phrosiectau proffil uchel. Un agwedd a fyddai'n ddiddorol ei deall oedd a fyddai cost y prosiect wedi bod yn sylweddol wahanol pe bai'r Cyngor wedi gwneud pethau'n iawn ar y dechrau. Ychwanegodd y Cadeirydd ei bod yn bwysig bod y papur gwersi a ddysgwyd yn cael ei ddosbarthu drwy'r Cyngor gyda'r egwyddor allweddol bod angen i fewnbwn a swyddogion o'r holl feysydd perthnasol fel Adnoddau Dynol, Cyllid, TG a Chyfreithiol ac ati fod â rhan o ddechrau prosiect. Felly, gyda'r prosesau cywir ar waith a'r gweithdrefnau cywir dylai'r Cyngor fod mewn gwell sefyllfa wrth symud ymlaen. Cytunodd y Cadeirydd y dylid bod wedi gwneud rhywfaint o adrodd ychwanegol ar y materion ac, yn benodol, rôl Archwilio Mewnol pan oedd problemau yn cael eu nodi. Felly, dylid bod wedi rhoi sicrwydd yn gynt i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ynghylch a oedd y rheolaethau a'r gweithdrefnau cywir ar waith ar ôl nodi problemau.

Gofynnodd Mr N. Ireland (Aelod Lleyg) pa wersi a ddysgwyd mewn perthynas â rheoli risg o fewn y Cyngor. Ychwanegodd Mr Ireland fod y prosiect, ar y dechrau, oedd yng nghanol Covid, wedi cael ei asesu'n un nad oedd yn risg uchel, ac roedd hyn yn amlwg yn anghywir. Roedd prosiectau fel hyn bob amser yn risg ac felly pa ddysgu oedd yno mewn perthynas â rheoli risg weithredol neu strategol o fewn y Cyngor. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol mai un o ganfyddiadau'r ddogfen gwersi a ddysgwyd oedd bod angen i'r Cyngor hyfforddi a siarad â chydweithwyr am Becyn Cymorth Rheoli Prosiectau'r Cyngor i sicrhau bod rheoli risg yn rhan annatod o bob prosiect. Byddai darn o waith yn cael ei wneud gyda Phenaethiaid Gwasanaethau a Chyfarwyddwyr o ran rhannu'r gwersi a ddysgwyd a byddai'r Cyngor yn cynnig hyfforddiant ar y defnydd o'r Pecyn Cymorth Rheoli Prosiectau. O ran dull y Cyngor o reoli risg yn gyffredinol, bu rhywfaint o waith myfyriol ynghylch prosiectau tebyg eraill fel System Gwybodaeth Gofal Cymunedol Cymru a sut adroddodd y Cyngor brosiectau unigol a'r risgiau i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Roedd hynny'n enghraifft dda o risg gwasanaeth er bod y gwasanaeth perthnasol yn rheoli'r risg hefyd yn cael ei chynnwys ar Gofrestr Risgiau'r Cyngor. Roedd y trothwy o ran cynnwys ar y Gofrestr Risgiau yn rhywbeth a fyddai'n cael ei ystyried fel rhan o weithgaredd adnewyddu Cofrestr Risgiau'r Cyngor.

Dywedodd y Cadeirydd fod y ddogfen gwersi a ddysgwyd yn cynnwys 59 o argymhellion a gofynnodd a fyddai gweithdy i'r Aelodau er mwyn deall yn well sut y byddai'r Cyngor yn cyflawni'r argymhellion hynny. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol fod y Cyngor yn agored i gynnal gweithdy ac felly byddai'r ffordd orau o fframio unrhyw weithdy yn cael ei hystyried.

Cododd y Cynghorydd Hooper bwynt o eglurhad ynghylch yr amserlenni a'r penderfyniad a wnaed ym mis Ebrill 2022 a’r ffaith na chyhoeddwyd y penderfyniad hwnnw, fel rhan o Bwerau Brys y Prif Weithredwr, tan fis Gorffennaf, gyda dyddiad gweithredu o fis Awst. Roedd hynny'n golygu nad oedd yr amserlenni’n ddigonol i'r mater gael ei alw i mewn. Nid oedd digon o amser i graffu ar y prosiect chwaith.

Dywedodd y Cynghorydd E. Goodjohn y dylid bod wedi craffu ar y prosiect yn gynt, ond bod y ffenestr ar gyfer craffu hefyd yn fyr iawn. Ychwanegodd nad oedd y Cyngor yn rhagweld y byddai'r prosiect yn cymryd cyhyd i'w weithredu ar y dechrau, a hynny oherwydd nad oedd ganddo'r arbenigedd cywir ar waith. Dywedodd y Cynghorydd Goodjohn ei fod yn gobeithio na chollwyd yr argymhellion yn y ddogfen gwersi a ddysgwyd a bod angen rhoi mwy o bwyslais ar hyfforddiant ynghylch caffael a gwerth am arian yn ogystal â'r ffordd y dylid rheoli prosiectau. Dywedodd hefyd ei fod yn gobeithio bod y wers a ddysgwyd ynghylch craffu hefyd wedi'i chofleidio'n llawn gan ei bod yn bwysig cynghori bod craffu ar unrhyw broblemau’n cael ei wneud yn gynt ac yn fwy manwl.

Rhoddodd y Cynghorydd Protheroe sylwadau fel Cadeirydd y Pwyllgor Craffu Adnoddau a Pherfformiad Corfforaethol. Dywedodd y Cynghorydd Protheroe mai’r rhan gomisiynu o’r prosiect oedd lle roedd diffyg arbenigedd. Dylai penodiad y Pennaeth Digidol a pherthynas y Cyngor ag Ardal olygu y byddai'r Cyngor yn cael cymorth strategol gwych gyda phrosiectau eraill. Cytunodd y Cynghorydd Protheroe y dylai'r Cyngor ystyried timau comisiynu traws-swyddogaethol, gydag ystod lawn o arbenigedd ar gael ar ddechrau prosiect. Dylai hefyd fod gwahaniaeth rhwng dull rheoli prosiect a'r rhan gaffael.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Dr. Johnson, nad oedd yn aelod o'r Pwyllgor ond gyda chaniatâd i siarad, at bwysigrwydd craffu a'r amserlenni. Dywedodd mai'r tro cyntaf y rhoddwyd gwybod i'r Aelodau am unrhyw broblemau oedd pan adroddwyd gorwariant ym mis Medi 2022, a dyna hefyd oedd pan ofynnodd y Pwyllgor Craffu Adnoddau a Pherfformiad Corfforaethol am adroddiad, a gyflwynwyd ym mis Ebrill 2024. Nododd yr oedi o 18 mis wrth gyflwyno'r adroddiad, ond byddai papur briffio dros dro neu ddiweddariad wedi bod yn ddefnyddiol.

O ran yr oedi i gyflwyno adroddiad, dywedodd y Cynghorydd Goodjohn fod achos cyfreithiol ar y gweill a oedd wedi oedi’r gwaith o gynhyrchu adroddiad. Cytunodd fod angen i'r Pwyllgor Craffu fod wedi cael pa bynnag wybodaeth a oedd ar gael cyn gynted â phosibl, ond roedd yr Aelodau'n ymwybodol bod Cyfreithiol yn ymwneud â hyn.

Yn dilyn hynny,

PENDERFYNWYD – Y dylid cyfeirio sylwadau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i'r Cabinet ochr yn ochr â'r sylwadau o gyfarfod y Pwyllgor Archwilio Perfformiad Corfforaethol ac Adnoddau a gynhaliwyd ar 17 Ebrill, 2024. Dyma brif sylwadau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio:

- Gellid effeithio ar brosiectau, a chynyddu costau pe na bai gan y Cyngor adnoddau a chapasiti digonol.
- Roedd angen mwy o atebolrwydd ar aelodau'r cyhoedd ynghylch yr heriau yr oedd y prosiect yn eu hwynebu, a dylai mwy o Graffu fod wedi'i gyflawni.
- Ar ddechrau unrhyw brosiect, roedd angen i'r Cyngor sicrhau bod ganddo'r arbenigedd cywir yn ei le o'r holl feysydd gwasanaeth perthnasol, gan gynnwys Comisiynu, Adnoddau Dynol, Technoleg Gwybodaeth, Cyllid a Chyfreithiol.
- Roedd y gyllideb arfaethedig ar gyfer system Oracle ar ei chychwyn yn ymddangos yn annigonol gan nad oedd yn cynnwys archifo, arian wrth gefn ayb.
- Dylai'r Pwyllgor Craffu Perfformiad Corfforaethol ac Adnoddau a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fod wedi cael gwybod am faterion yn gynt a rhoi sicrwydd o ran yr amgylchedd rheoli.
- Roedd angen i'r ddogfen adolygu Gwersi a Ddysgwyd gael ei rhaeadru'n eang ledled y sefydliad.
- Dylid trefnu gweithdy i aelodau i ddeall sut y byddai'r 59 argymhelliad yn cael eu gweithredu

Rheswm dros y penderfyniad

Gyda golwg ar gynnwys yr adroddiad a thrafodaethau yn y cyfarfod.

49 POLISÏAU CYFRIFO 2023/24, PENAWDAU ALLWEDDOL AR GYFER ARCHWILIO 2023/24 A PHARATOI AC ARCHWILIO DATGANIAD CYFRIFON 2022/23 ADOLYGU AC YSTYRIED Y GWERSI A DDYSGWYD (PC/SA151) –

Rhoddodd yr adroddiad wybod am yr amserlenni arfaethedig ar gyfer cau cyfrifon 2023/24 a'r polisïau cyfrifo arfaethedig i'w defnyddio.

Cwblhawyd Datganiad Cyfrifon 2022/23 erbyn 30 Mehefin 2023 a'i gyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 17 Gorffennaf 2023.

Cwblhawyd yr archwiliad erbyn 16 Tachwedd 2023 ochr yn ochr â'r ISA260 ac fe'i hadroddwyd i'r Cyngor Llawn ddechrau mis Rhagfyr 2023. Roedd y dyddiad mis Tachwedd yn unol â dyddiad cau arfaethedig Archwilio Cymru a osodwyd yng nghyd-destun rhai heriau adnoddau mewn perthynas ag Archwiliad Archwilio Cymru o Gyfrifon Awdurdodau Lleol.

Effeithiwyd ar y gwaith o baratoi cyfrifon 2022/23 gan nifer o faterion allweddol fel y nodir isod:

- Prisio Asedau Adeiladau a Thir;
- Pwysau'n gysylltiedig â gweithredu adnoddau Oracle Fusion ac uwchraddio’r system rheoli arian parod Pay 360 ym mis Ebrill 2023 yn ogystal â rhai swyddi gwag hirdymor yn y tîm a oedd bellach wedi'u llenwi;
- Rhywfaint o oedi cyn cael gwybodaeth o gyfrifon BFCC a chyfrifon Cyd-bwyllgorau gan effeithio ar gydgrynhoi a chyfrifon grŵp.

Nododd yr adroddiad rai o'r rhesymau posibl dros oedi ac ystyriodd sut y gellid lliniaru'r materion hyn ar gyfer 2023/24.

Cododd y Cynghorydd Hooper ymholiad mewn perthynas â pharagraff 2.5 a'r oedi cyn derbyn gwybodaeth o gyfrifon y Big Fresh Catering Company a chyfrifon Cydbwyllgorau gan effeithio ar gydgrynhoi a chyfrifon grŵp. Mewn ymateb, dywedodd y Prif Gyfrifydd fod yr Adran Gyllid wedi ceisio adeiladu ar gyfathrebu gyda'r Big Fresh Catering Company gan fod peth o'r wybodaeth wedi'i chyflwyno'n eithaf hwyr. Roedd y rhan fwyaf o'r cyfrifon ar gyfer Cydbwyllgorau yn gymharol syml a chyflwynwyd gwybodaeth fel arfer mewn modd amserol. O ran y Fargen Ddinesig, byddai'r Pwyllgor yn ymwybodol bod y cyfrifon ar gyfer 2022/23 yn dal i fod yn destun cymeradwyaeth Archwilio Cymru ac roedd disgwyl oedi tebyg ar gyfer 2023/24.

Dywedodd y Cadeirydd fod y papur gwersi a ddysgwyd yn hynod bwysig a diolchodd i'r Tîm Cyllid am y gwaith caled wrth ymdrin â'r cyfrifon a sicrhau eu bod yn cael eu cyflwyno i Archwilio Cymru i'w cymeradwyo.

PENDERFYNWYD – Nodi cynnwys yr adroddiad.

<u>Rheswm dros y penderfyniad</u>

Gyda golwg ar gynnwys yr adroddiad a thrafodaethau yn y cyfarfod.

50 BARN CYFYNGEDIG ARCHWILIO MEWNOL 2023-24 (PGAMR) –

Yn unol â Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus, bu'n rhaid i'r Pennaeth Archwilio Mewnol sefydlu cynlluniau ar sail risg i bennu blaenoriaethau'r gweithgarwch archwilio mewnol, yn gyson â nodau'r sefydliad. Dylai'r Cynllun Archwilio ar Sail Risg gwmpasu amgylchedd rheoli cyffredinol y Cyngor gan gynnwys risg, llywodraethu a rheolaethau mewnol cyn belled ag y bo'n ymarferol.

Ar ran y Pennaeth Archwilio Mewnol, cyhoeddwyd barn sicrwydd archwilio ar ddiwedd pob swydd archwilio yn y Cynllun, yn seiliedig ar y cryfderau a'r gwendidau a nodwyd drwy gydol y gwaith archwilio.

Y barnau a ddefnyddiwyd gan y Gwasanaeth Archwilio Mewnol Rhanbarthol oedd y rhai a argymhellwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifeg (CIPFA) ac fe'u defnyddiwyd ym mhob rhan o Archwilio Mewnol yn y sector cyhoeddus yn y DU; *Sylweddol, Rhesymol, Cyfyngedig, Dim Sicrwydd.*

Adroddwyd barnau *Sicrwydd Cyfyngedig* i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 22 Ebrill 2024; roedd y rhain yn gysylltiedig â:

- Dyledwyr;
- Cartrefi Preswyl – Rheoli stoc bwyd;
- Canolfannau Hamdden – Rheoli Contractau a Pherfformiad.

Argymhellodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio y dylid gofyn i'r Cyfarwyddwyr / Penaethiaid Gwasanaeth perthnasol ar gyfer y tri archwiliad *Sicrwydd Cyfyngedig* a nodwyd ddod i gyfarfod nesaf y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i gyflwyno adroddiad a diweddariad ar y camau sy'n cael eu cymryd mewn ymateb i'r argymhellion yn dilyn yr adolygiad o Archwilio Mewnol.

O ran dyledwyr, cyfeiriodd y Pennaeth Cyllid at gyfeirbwynt 1.6 dan Atodiad A(i) a oedd ynghlwm wrth yr adroddiad a dywedodd y bu seibiant mewn gweithgarwch gan gasglwr dyledion y Cyngor, Marstons, ond cynhaliwyd cyfarfod ar 4 Ebrill er mwyn mynd i'r afael â sut y gellid symud problemau yn eu blaen. Anfonwyd hysbysiad terfynol at y swp cyntaf o ddyledion dros 12 mis oed ar 23 Ebrill 2024 ac roedd y rhain yn ymwneud â dyledion Treth Gyngor. Yn anffodus, roedd yn ymddangos bod yr hysbysiadau wedi cymryd ymhell dros wythnos i gyrraedd cwsmeriaid ac roedd y Cyngor yn dal i weithio drwy'r cysylltiadau o'r rhain. Fodd bynnag, byddai unrhyw achosion sy'n weddill yn cael eu symud ymlaen ar ôl i'r holl ymholiadau gael eu datrys.

Gofynnodd y Cadeirydd, Mr Chapman, am y gyfradd llwyddiant o ran casglu dyledion ac a oedd unrhyw ffigurau ar gael. Mewn ymateb, dywedodd y Pennaeth Cyllid nad oedd gwybodaeth ar gael ar hyn o bryd ond y byddai data'n cael ei roi ar gyfer adroddiad diweddaru chwe mis.

Ychwanegodd y Pennaeth Cyllid fod canllaw arfer da wedi cael ei ddiweddaru ac y byddai'n cael ei ystyried gan Dîm Arweinyddiaeth Strategol y Cyngor ar 22 Mai 2024.

O ran argymhellion mewn perthynas â chostau bwyd preswyl a rheoli stoc, dywedodd Mr Ireland (Aelod Lleyg) ei bod yn ymddangos bod thema yn rhedeg trwy'r adroddiadau sicrwydd cyfyngedig o ran gwerth am arian a gofynnodd am sicrwydd o ran a oedd hynny'n rhan allweddol mewn perthynas â chostau bwyd a rheoli stoc. Mewn ymateb, dywedodd y Pennaeth Rheoli Adnoddau a Diogelu fod gwerth am arian yn amlwg yn rhan annatod o gostau bwyd a rheoli stoc ar draws pedwar cartref gofal preswyl y Cyngor. Roedd yn bwysig cydnabod bod gwerth am arian hefyd yn ymwneud ag ansawdd y bwyd yn y cartrefi gofal a oedd yn cefnogi rhai o'r trigolion mwyaf agored i niwed yn ein cymunedau. Felly, roedd y Cyngor am sicrhau bod gan drigolion fwyd maethlon o ansawdd da, ond roedd chwyddiant bwyd a chynnydd mewn prisiau wedi effeithio'n sylweddol ar hynny.

Gofynnodd y Cynghorydd Protheroe am y broses dendro y tu ôl i'r cytundebau stoc bwyd ac roedd eisiau sicrwydd bod contract i sicrhau bod cynhyrchion yn cael eu prynu'n gyson. Mewn ymateb, rhoddodd y Rheolwr Gweithredol (Gwasanaethau Cymdeithasol) wybod i'r Pwyllgor ei bod yn bwysig ystyried bod y gwasanaeth mewn contract â Big Fresh Catering Company y Cyngor yr oedd yn ofynnol iddynt roi eu cyngor arbenigol. Rhagdybiwyd bod bwyd a archebwyd trwy gwmnïau yn seiliedig ar bris cyson a gytunwyd gan y Big Fresh Catering Company. Dyna oedd canlyniad allweddol yr archwiliad. Tynnodd yr adolygiad sylw felly at y ffaith bod lle i'r broses prynu bwyd fod yn llymach ac y byddai hynny'n cael ei symud ymlaen mewn pryd ar gyfer bwydlen yr haf. Cafodd dros 1700 o gynhyrchion eu harchebu gan y cartrefi gofal ac roedd hynny wedi bod yn ymarfer enfawr, felly y broblem oedd bod pob cartref gofal yn archebu gwahanol

amrywiaethau ar wahanol feintiau. Byddai'r gwasanaeth yn anelu at safoni a gwneud y broses caffael bwyd yn fwy cyson ar draws y pedwar cartref.

Gofynnodd y Cadeirydd a oedd proses, fel rhan o'r contract gyda'r Big Fresh Catering Company, o reoli perfformiad yn rheolaidd ac a oedd unrhyw drefniadau o'r fath yn bodloni'r gofynion contractiol. Mewn ymateb, dywedodd y Rheolwr Gweithredol fod cytundeb yn y contract a oedd yn cynnwys monitro cynnyrch a ddarparwyd gan gyflenwyr. Roedd yn cynnwys archwiliadau rheolaidd o arferion cegin ac roedd yn cynnwys cymorth gydag adolygiad o iechyd a diogelwch a Llawlyfr Arlwyo'r Cyngor. Rhoddwyd hyfforddiant hefyd i staff ac felly ystyriwyd bod y Big Fresh Catering Company yn gweithio'n unol â'u rhwymedigaethau contractiol.

O ran trefniadau canolfannau hamdden (rheoli contractau a pherfformiad), dywedodd Mr Ireland ei bod yn ymddangos bod llawer o ddibyniaeth ar y contractwr i roi gwybodaeth i'r Cyngor a holodd y broses lle cyfeiriwyd cwynion yn uniongyrchol at Legacy Leisure. Gofynnodd Mr Ireland hefyd a oedd gan y Cyngor fesur gwirioneddol o ran boddhad cwsmeriaid. Mewn ymateb, dywedodd Cyfarwyddwr yr Amgylchedd a Thai fod dibyniaeth ar legacy leisure ond roedd adroddiad blynyddol hefyd yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Craffu Byw'n Iach a Gofal Cymdeithasol. Fodd bynnag, dywedodd y Cyfarwyddwr fod angen mwy o wiriadau a balansau yn ogystal ag ymchwiliadau manylach ynghylch cwynion. Yn ogystal, roedd angen i'r Cyngor ystyried sut yr ymatebwyd i gwynion. Un peth a oedd yn cael ei ystyried oedd defnyddio system gwynion y Cyngor ei hun drwy'r prosesau Cam 1 a Cham 2 ac nid oedd rheswm pam na allai Legacy Leisure ddefnyddio'r system honno. Byddai hynny hefyd yn bwydo i drefniadau monitro perfformiad y Cyngor. Dywedodd y Cyfarwyddwr hefyd fod cyfarfodydd rheolaidd yn cael eu cynnal gyda Legacy Leisure a'i fod wedi gwneud trefniadau i fynychu cyfarfodydd yn y dyfodol yn bersonol. Dywedodd y Cyfarwyddwr ei fod yn bwriadu gweithio gyda chydweithwyr y Cyngor ynghylch y mecanwaith adrodd ar gyfer rheoli perfformiad a thrwy ddatblygu cerdyn sgôr cytbwys. Byddai hynny'n gofyn am gyfres newydd o ddangosyddion perfformiad a fyddai'n cael eu casglu bob chwarter ac a fyddai'n helpu i lywio'r adroddiad blynyddol i Graffu.

Dywedodd y Cyfarwyddwr ymhellach wrth y Pwyllgor fod y contract gwreiddiol gyda Legacy Leisure ar gyfer y cyfnod 2012 – 2022 ond roedd hynny wedi'i ymestyn hyd at 2029. Roedd yn bwysig ystyried ei bod yn ymddangos mai Cyngor Bro Morgannwg oedd yr unig Gyngor yng Nghymru a oedd yn derbyn incwm refeniw o'i gontract hamdden a rhagamcanwyd y byddai'r Cyngor yn derbyn £300k mewn refeniw hyd at 2029. Fodd bynnag, cydnabuwyd bod gwaith i'w wneud o hyd o ran perfformiad cwsmeriaid a gwnaed gwaith monitro'r contract ar lefel uchel iawn trwy broses y Pwyllgor yn ogystal â llawer mwy o brofion a gynhaliwyd gan y Cyngor.

Cyfeiriodd Mr Ireland at y 117 o gwynion yr ymchwiliwyd iddynt a dywedodd y byddai'n syniad da i'r rheiny gael eu cynnwys ar y cerdyn sgôr cytbwys. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr ei fod yn fodlon cael cwynion o fewn y cerdyn sgôr cytbwys ac y byddai hynny'n cael ei ddatblygu.

Gofynnodd y Cynghorydd Hooper a oedd gostyngiad mewn adnoddau staff wedi effeithio ar waith monitro'r contract. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr mai'r Rheolwr Gweithredol oedd yn gyfrifol am fonitro'r contract ond bu goblygiadau adnoddau staff a oedd wedi bod yn ffactor ond y Cyfarwyddwr ei hun a fyddai'n ymdrin â chynnydd y gwaith.

Gofynnodd y Cynghorydd E. Goodjohn a oedd y wybodaeth yn yr Adroddiad Blynyddol wedi cael ei hymchwilio gan nad oedd llawer ynghylch allyriadau. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr y byddai mwy o wybodaeth yn cael ei rhoi yn yr adroddiad a byddai trafodaethau gyda Legacy Leisure yn cael eu cynnal bron bob dydd i drafod agweddau fel prosiectau adeiladu a materion perfformiad yn y canolfannau hamdden.

O ran defnyddio'r Egwyddorion Datblygu Cynaliadwy mewn canolfannau hamdden, dywedodd y Cyfarwyddwr ei bod yn bwysig cydnabod nad oedd y pum ffordd o weithio wedi’u nodi pan gafodd y contract ei osod yn 2012. Roedd y Cyngor wedi penodi swyddog yn benodol i weithio ar yr Egwyddorion Datblygu Cynaliadwy ac aeth adroddiad ar hynny i’r cyfarfod Grŵp ym mis Chwefror.

Dywedodd y Cadeirydd ei bod yn bwysig i gwynion gael sylw er mwyn gallu cynnal ymarfer gwersi a ddysgwyd. Tynnodd y Cadeirydd sylw at rai o'r camau gweithredu yn yr adroddiad, a’r ffaith nad oedd dyddiadau gweithredu a gofynnodd y Cadeirydd a ellid rhoi sylw i’r rheiny ochr yn ochr â phwynt 2.2 a'r arolygon cyflwr adeiladau i'w symud ymlaen yn ystod chwarter 1. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr, o ran yr arolygon cyflwr adeiladau, y byddai'r rheiny'n cael eu symud ymlaen yn ystod mis Gorffennaf a mis Awst ac y byddai'r mater yn cael ei godi gydag Adran Eiddo'r Cyngor.

Yn dilyn hynny,

PENDERFYNWYD – Gofyn i’r Cyfarwyddwyr / Penaethiaid Gwasanaeth perthnasol ar gyfer y tri archwiliad sicrwydd cyfyngedig (Dyledwyr, Cartrefi Preswyl - rheoli stoc bwyd a Chanolfannau Hamdden - rheoli contractau a pherfformiad) ddarparu adroddiad diweddaru ymhen chwe mis.

Rheswm dros y penderfyniad

Gyda golwg ar gynnwys yr adroddiad a thrafodaethau yn y cyfarfod.

51 GWAHARDD Y WASG A’R CYHOEDD –

PENDERFYNWYD – O dan Adran 100A (4) o’r Deddf Llywodraeth Leol 1972, bod y wasg a'r cyhoedd yn cael eu heithrio o'r cyfarfod ar gyfer yr eitem fusnes ganlynol ar y sail ei bod yn debygol o gynnwys datgeliad o wybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir yn Rhan 4 o'r Atodlen 12A (fel y'i diwygiwyd) o'r Ddeddf, y cyfeirir at baragraffau perthnasol yr Atodlen mewn cromfachau ar ôl y pennawd munud.

52 GWEITHREDU CYFUNO ORACLE (RHAN II) (CYF) (GWYBODAETH EITHRIEDIG – PARAGRAFF 14) -

Cyflwynwyd y cyfeiriad Rhan II o gyfarfod y Pwyllgor Craffu Adnoddau a Pherfformiad Corfforaethol a gynhaliwyd ar 17 Ebrill 2024.

PENDERFYNWYD – Nodi cynnwys yr adroddiad.

Rheswm dros y penderfyniad

Gyda golwg ar gynnwys yr adroddiad a thrafodaethau yn y cyfarfod.